

Őszi Napfény
Integrált Szociális Intézmény
Bács-Kiskun Vármegye
Szakmai Programja
2023.

Hatályos: 2023. szeptember 1-jétől

Tartalomjegyzék

	oldal
Bevezetés	3
I. A szolgáltatás célja	4
I.1. Idősek ellátása	4
I.2. Fogyatékkal élők ellátása	4
I.3. Szenvedélybetegek ellátása	5
II. A megvalósítani kívánt program bemutatása	5
II.1. Intézmény bemutatása	5
II.2. Szakmai tevékenységek	9
II.3. Fejlesztési feladatok	11
II.4. Tanköteles korúak	13
II.5. Mentális gondozás	13
III. Más intézményekkel való együttműködés	19
IV. Ellátandó célcsoport	20
V. Szolgáltatáselemek	21
VI. Az ellátás igénybevétele	22
VII. Tájékoztatás	26
VIII. Záró rendelkezések	27
IX. Mellékletek	28

Bevezetés

Intézményünk a bácsborsódi székhelyen 167 időskorú és 43 szenvedélybetegséggel élő, Napraforgó Otthon Gara telephelyén 250 súlyos- illetve halmozott fogyatékkal élő kiskorú és felnőttkorú, Napfény Otthon Katymár telephelyén 20 időskorú és 50 fogyatékkal élő, Napsugár Idősek Otthona Nagybaracska telephelyén 20 időskorú személy részére nyújt tartós bentlakásos ápoló-gondozó otthoni ellátást.

A bácsborsódi székhelyen és garai valamint katymári telephelyeinken ellátottjaink fejlesztő foglalkoztatásban vesznek részt.

Bácsbokod és Bácsborsód településen intézményünk jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosít a települések lakossága részére.

A szakmai program a szolgáltatás nyújtásának alapidokumentuma, kötelező tartalmi elemeit az 1/2000. (I.7) SzCsM rendelet 5/A. § (1) bekezdése tartalmazza.

A Szakmai Program célja, hogy meghatározza azokat a speciális feladatokat (a vonatkozó jogszabályokban előírt kötelező szolgáltatáselemeken túl) amelyeket az intézmény a helyi sajátosságok figyelembevételével nyújt, és amely célok elérésére törekszik.

Jelen Szakmai Program a tartós bentlakásos ápoló-gondozó otthoni ellátásra vonatkozó programot tartalmazza, a fejlesztő foglalkoztatásra és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra vonatkozóan – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – külön szakmai programot kell készíteni.

I. A szolgáltatás célja

Intézményünk az itt élő ellátottak részére teljes körű ellátást biztosít. A teljes körű ellátás tartalmazza a fizikai-, egészségügyi- és mentálhigiénés ellátást, a foglalkoztatást és az ellátottak érdekvédelmét.

1.1. Időskorúak ellátása

Magyarország népességére az öregedés jellemző, ez a folyamat érzékelhető (és statisztikai adatok is alátámasztják) intézményünk ellátási területén, Bács-Kiskun vármegyében is. Az átlagéletkor emelkedésével növekszik az időskorúak gondozási és ápolási szükséglete, amelyek – kielégítetlenség esetén – az állapot rosszabbodását, a kiszolgáltatottság növelését okozza. A családok – részben munkahelyük megtartása, részben a fizikai távolság miatt – otthongondozásukat megoldani nem képesek. Az alapszolgáltatások csak részben képesek a kielégítetlen szükségletek kompenzálására, így a bentlakásos ellátás iránti igény folyamatosan növekszik. Intézményünk érzékeli, hogy az újonnan bekerülő ellátottak egyre nagyobb mértékben szorulnak egészségügyi ellátásra, fizikai állapotuk romló tendenciát mutat. Szükségleteik kielégítése egyre nagyobb fizikai és mentális terhet jelent az őket gondozók számára. Az is érzékelhető tendencia, hogy mind a családtagokkal, mind a (még) otthonukban élő ismerősökkel, barátokkal meglévő kapcsolati háló csökken. A családtagok esetében ennek két okát látjuk: egyrészt a földrajzi távolság gátolja a szorosabb kapcsolattartást, másrészt az idős ellátottak folyamatosan romló egészségügyi és mentális állapota (szaporodó demencia kórkép!) miatt kevésbé merik vállalni a néhány napos hazavitelt is. Az egyéb kapcsolati rendszerek beszűkülését a kapcsolatok – életkor előrehaladtával természetes- csökkenése, valamint az ismerősök és barátok egészségi állapotának, mobilitásának csökkenése okozza. Ezért a nyújtott szolgáltatásaink fókuszában az ápolási tevékenység lehető legmagasabb szinten történő biztosítása áll, a mentális gondozás erősítése mellett különösen fontos cél a még meglévő kapcsolatok megőrzése, törekvés új kapcsolatok létesítésére.

1.1. Fogyatékkal élők ellátása

Magyarországon közel 500.000 ember él valamilyen fogyatékossgal. Legmagasabb a mozgásszervi fogyatékossgal élők aránya (232.000 fő), az intézményekben élő ellátottak döntő többsége az értelmi fogyatékossgal élő, illetve mentálisan sérült személyek közül kerül ki (közel 90.000 fős csoport). Ellátási területünkön (Bács-Kiskun vármegye) a statisztikai adatok szerint mintegy 13.000 fő mozgássérült, valamint közel 6.000 fő értelmi fogyatékossgal élő, illetve mentálisan sérült személy él. Esetükben a teljes körű ellátáson túl az elsődleges cél a hiányzó vagy elvesztett képességek kialakítása, a meglévő képességek fejlesztése, melynek révén javulnak (vagy legalább szinten tarthatóak) az önellátási képességek.

I.3. Szenvedélybetegek ellátása

Intézményünk székhelyén kizárólag alkoholbetegeket gondozunk és csak férfi ellátottak felvételére van lehetőség. A probléma jelentőségét a magyarországi alkoholfogyasztási szokásokra vonatkozó adatokból érthetjük meg: bár a különböző mérési módszerek eltérő eredményeket adnak (sok függő eleinte nem kerül az egészségügy látókörébe), szakemberek 800.000-1.200.000 fő között becsülik, azaz minden tizedik személy érintett lehet. Az intézményünkbe kerülő betegek már túl vannak a betegség akut szakaszán, mentális és fizikai károsodásuk olyan mértékű, hogy szociális rehabilitációra már nincs lehetőség. Jellemző, hogy családi kapcsolataik megromlottak vagy teljesen megszakadtak. Esetükben az a cél, hogy az önbecsülésüket próbáljuk helyreállítani, illetve kapcsolati rendszerüket újraépíteni.

II. A megvalósítani kívánt program konkrét bemutatása, a létrejövő kapacitások, szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása

Intézményünk székhelyén és három telephelyén 550 ellátott részére biztosított a teljes körű ellátás. Fenntartó a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, középírányító szerv a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Bács-Kiskun Vármegyei Kirendeltsége.

II.1. Intézmény bemutatása

Székhely: Őszi Napfény Integrált Szociális Intézmény Bács-Kiskun Vármegye (6454 Bácsborsód, Dózsa György u. 9. szám)

A közel 4 hektáros területen (38.684 m²) három lakóépületben (két egyemeletes és egy földszintes) kerültek- illetve kerülnek elhelyezésre ellátottjaink. A kastély emeleti részén és a hozzátoldott két szárny földszinti és emeleti szobáiban (kastélyépület), valamint egy külön földszintes épületben (összesen négy gondozási egység kialakításával) 167 idős ellátottról gondoskodunk, míg a 43 szenvedélybeteg ellátása a harmadik – különálló, földszintre és emeletre osztott – lakóépületben történik. Valamennyi gondozási egységben 2-3-4 ágyas szobák kerültek kialakításra. Minden gondozási egységben kialakításra került nővérszoba, az itt levő munkálomások számítógéppel rendelkeznek, biztosított az internet-hozzáférés. A gondozási egységeket osztályvezető ápolók irányítják. A lakószobák többségében televízió áll rendelkezésre (a közösségi helyiségekben mindenhol), illetve biztosított ellátottjaink számára is az internet használata. A hitélet gyakorlására rendelkezésre áll a „Jézus Szíve Kápolna”, amelyet 2003-ban szenteltek fel. Minden második héten római katolikus szentmise, köztes héten pedig református istentisztelet látogatására van lehetőség a kápolnában.

Az épületek között park terül el: itt sétára van lehetőség, pihenni lehet a kihelyezett padokon és közben gyönyörködni a parkban levő rózsakertben. Nyári időszakban a gesztenyefák hűsítő árnyékot biztosítanak. A közlekedő utak állapota megfelelő. Az épületek lakórészei teljes mértékben akadálymentesítettek. A székhelyen biztosított a portaszolgálat, illetve külön irodaépületben itt működik az intézmény-irányítási csoport. Az élelmezést saját főzőkonyhával, míg a ruházat- és textiliák tisztítását, karbantartását saját mosodával biztosítjuk. Az itt dolgozók létszáma 121 fő, közülük 73 fő a szakmai létszám. Az intézményi gépjárművekkel történő szállítást, illetve a karbantartási tevékenységet a karbantartási csoport biztosítja.

A település háziorvosa minden hétköznap látogatja ellátottainkat orvosi rendelő rendelkezésre áll. Engedéllyel rendelkezünk szakápolási tevékenységre. Az ápolási és gondozási tevékenység technikai feltételei adottak, de fejlesztésre szorulnak. A terápiás tevékenységet a terápiás csoportvezető irányítja, minden gondozási egységben van terápiás munkatárs, aki az ellátottak foglalkoztatását megtervezi és vezeti, felvételt követően rögzíti az új ellátott életútját. Kialakításra került egy kreatív műhely, ahol egy fő terápiás munkatárs vezetésével különböző kézműves tevékenységeket végezhetnek ellátottjaink.

A szakmai tevékenység elsődlegesen ellátottjaink egészségi-, fizikai- és mentális állapotának megőrzésére, javítására irányul, de fontos szerepe van a családi és egyéb társas kapcsolatok fenntartásának is. A tevékenység már az előgondozással kezdődik: az előgondozók elvégzik a szükségletfelmérést, tájékozódnak a kérelmező egészségi- és fizikai/mentális állapotáról, kapcsolati rendszeréről. Tapasztalataik alapján tesznek javaslatot a soron kívüli, vagy normál besorolásra, illetve arra, hogy melyik gondozási egységben helyezhető el a kérelmező. Fontos szempont, hogy az intézmény által nyújtható szolgáltatások megfelelnek-e a kérelmező elképzeléseinek, illetve - főképpen az egészségi állapotra vonatkoztatva – a kérelmező adott szükségleteire az intézmény képes-e adekvát választ adni. Bekerüléskor hangsúlyos feladat a beilleszkedés segítése a megfelelő helyismeret kialakításával és a házirend szabályainak megismerésével. A személyre szabott egyéni gondozási tervet az osztályvezető ápoló vezetésével készítik el a terápiás munkatárs bevonásával. Ez a dokumentum képezi a gondozási tevékenység alapját.

Napraforgó Otthon Gara (6522 Gara, Köztársaság u. 1.)

Közel három hektáros területen (28.114 m²) állnak az épületek: a két lakóépület, valamint a főzőkonyha, a mosoda és a karbantartó műhelyek. Különálló épületben található a portaszolgálat, mely egybe van építve a garázs és raktárhelyiségekkel. Az itt dolgozók száma 159 fő, kö-

zülük 118-an dolgoznak ágazat-specifikus munkakörben. A telephelyen saját mosoda és főzőkonyha található, így ezen szolgáltatási elemek helyben biztosítottak. A karbantartási és szállítási tevékenységet a karbantartási csoport biztosítja. Négy osztály került kialakításra, azokon belül nyolc gondozási egység. A lakóépületek között találhatóak a közlekedő-utak és parkosított területek, a 136 fős új épület „U” alakban fog közre egy kisebb parkot, melyet északról tornaterem határol. Az osztályok mellett a kerítésekig parkosított rész áll rendelkezésre padokkal, kiülőkkel. Az intézmény délkeleti területén futballpálya került kialakításra, szintén kiülőkkel, padokkal felszerelve. Az asztalosműhely mellett medence került megépítésre, nyáron ellátottjaink közkedvelt szórakozási lehetősége. Az udvari parkokban magas fák és kisebb cserjék adnak árnyékot a nyári melegben. Az itt élő ellátottjaink súlyos és halmozott fogyatékosággal élnek, a terápiás csoportnak és a segítőknek a szocioterápiás foglalkozások és a fejlesztő foglalkozás során figyelemmel kell lenniük az igen eltérő képességekre, készségekre és habitusokra. Észre kell venniük a hangulatváltozásokat, az esetleges konfliktusokat az ellátottak és ellátottak, valamint az ellátottak és a gondozók, terápiás munkatársak között, azokat lehetőleg minél korábbi szakaszukban megpróbálni elhárítani vagy csökkenteni. Itt valóban a legfontosabb munkaeszköz a dolgozó személyisége. Az egyéni fejlesztési terveket a terápiás csoport a telephelyvezetővel, a terápiás csoportvezetővel és a gondozókkal együtt állítja össze, azokat félévente értékeli. Fontos a napi tevékenységek szervezettsége, amely a változatosságon alapul: a különböző foglalkozási helyszíneken forgószínpad-szerűen váltják egymást a csoportok. Minden pénteken disco kerül megrendezésre, amely hasonló népszerűséggel bír, mint a nyári fürdőzés a medencében. Törekszünk arra is, hogy minél több rendezvény legyen az intézmény falai között, illetve azon kívül is.

Itt élő ellátottjaink esetében fontos elem az educatio, a mindennapi tevékenységek gyakoroltatása (pl. fogmosás), illetve az intézményben folyó tevékenységekbe való minél szélesebb körű bevonás. Vallásgyakorlásra nincs igény.

Az épület részben akadálymentesített, a nyolcas gondozási egység és az irodahelyiségek csak lépcsőn közelíthetőek meg (a nyolcas gondozási egységben csak jó mozgásképességű ellátottakat helyezünk el). Sajnos a berendezési tárgyak erőteljesen felújításra szorulnak.

Napfény Otthon Katymár (6455 Katymár, Sándortanyák 20.)

Maga az intézmény 3 hektáron terül el, (31.039 m²), két lakóépületből áll. 36 kolléga látja el a feladatokat, közülük szakmai létszámon van 26 fő. Ez az egyetlen telephely, ahol a kieső munkaerőt csak hosszabb idő elteltével tudjuk pótolni. Csak földszintes épületek találhatóak a telephelyen. 20 fő időkorú ellátott mellett 50 fő fogyatékkal élő személy gondozása történik a telephelyen. A fizikai elválasztás jelenleg nem oldható meg teljes körűen, csak az arányok megváltoztatásával, vagy jelentősebb anyagi ráfordítással lenne erre lehetőség. Időskorú ellátottjaink esetében a személyre szabott egyéni gondozási tervet a gondozók a gondozásvezető vezetésével készítik el a terápiás munkatársak bevonásával. Ez a dokumentum képezi a gondozási tevékenység alapját. Fogyatékkal élő ellátottjaink esetében az egyéni fejlesztési terveket a terápiás csoport a telephelyvezetővel és a gondozókkal együtt állítja össze, azokat félévente értékeli. Törekszünk arra is, hogy minél több rendezvény legyen az intézmény falai között, illetve azon kívül is. Vallásgyakorlásra nincs igény.

A telephely sem saját konyhával, sem mosodával nem rendelkezik, ezeket a szolgáltatás elemeket a székhelyről biztosítja az intézmény. A karbantartási és a gazdálkodási tevékenységet, valamint a szállítási feladatokat a karbantartási csoport látja el.

A telephely Katymár településtől mintegy 6 km-re, a déli határnál helyezkedik el, vezetékes gáz nincs kiépítve, így fatüzelésű kazán látja el a főépületet, míg az új épületet (itt 3 ágyas szobák kerültek kialakításra) tartályos gáz.

Napsugár Idősek Otthona Nagybaracska (6527 Nagybaracska, Mohácsi u. 6.)

Legkisebb, egyben legotthonosabb telephelyünk. Mindössze 20 időkorú ellátottat gondozunk itt, ennek következtében viszont az infrastruktúra kicsit szegényesebb: sem önálló mosoda sem főzőkonyha nincs a telephelyen, ezeket a szolgáltatás elemeket a garai telephelyről biztosítjuk. Az intézmény alapterülete 1544 m², a gesztenyefák alatt és a járdák mellett virágoskert került kialakításra, a gyepes területen pedig egy szalonnasütő/bográcsozó épületet állítottak fel. A karbantartási tevékenységet szintén a garai karbantartási csoport látja el. Az itt dolgozó 11 kollégából egy fő technikai létszám (takarító) a többi ágazat-specifikus.

Bekerüléskor hangsúlyos feladat a beilleszkedés segítése a megfelelő helyismeret kialakításával és a házirend szabályainak megismertetésével. A személyre szabott egyéni gondozási tervet a telephelyvezető vezetésével készítik el a terápiás munkatárs bevonásával. Ez a dokumentum képezi a gondozási tevékenység alapját. Az ellátottak fizikai állapotából fakadóan kevesebb

külső programot tudunk szervezni, nagyobb hangsúlyt kap az egyéni esetkezelés. Vallásgyakorlásra minimális igény van, néhány ellátott az 50 méterre található templomba jár ki nagyobb ünnepek alkalmával.

II.2. Szakmai tevékenységek, szolgáltatáselemek

A gondozás során az intézmény a következő szolgáltatáselemeket nyújtja:

tanácsadás: vonatkozik a beilleszkedés folyamatára (pl. tájékozódás az osztály/intézmény területén), az egészségi állapottal kapcsolatos információkra (pl. gyógyszerelés, diéta), életmódtanácsadásra

esetkezelés: konfliktus alakulhat ki az ellátottak között, az ellátottak és a gondozók között, de kialakulhat a hozzátartókkal is, ezekben az esetekben elsődlegesen a terápiás csoport tagjai tudnak segítséget nyújtani, cél, hogy a konfliktus minél korábbi szakaszában történjen a beavatkozás

gondozás: az egyéni gondozási terv alapján végzett, az egészségi-, fizikai- és mentális állapot megőrzésére, javítására szakmai tevékenységek összessége, a „mindent értük, semmit nélkülük” elv szem előtt tartásával

étkeztetés: napi ötszöri étkezési lehetőség biztosítása, beleértve a diétás étkezési lehetőséget is

felügyelet: ellátottjaink részére folyamatos felügyeletet biztosítunk

szállítás: hivatalos ügyek intézésében és az egészségügyi intézményekbe történő eljutásban saját gépjárműveinket széles körben igénybe vesszük az ellátottaink érdekeit, kényelmét szem előtt tartva

készségfejlesztés: elsősorban fogyatékkal élő ellátottjaink ellátása során alkalmazott szolgáltatáselem, melynek során meglévő szellemi és manuális készségeiket, szociális attitűdjüket fejlesztik kollégáink

lakhatás: bentlakásos intézményként a hosszú távú lakhatás feltételeit biztosítjuk ellátottjaink számára a vonatkozó jogszabályok betartása mellett

Fontos eleme programunknak ellátottjaink intézményen belüli és intézményen kívüli kapcsolatainak fenntartása, ápolása, új kapcsolatok kialakításának elősegítése, kiscsoportok szerveződésének támogatása. Ennek keretén belül olyan rendezvényeket szervezünk, ahol családtagok, az adott település érdeklődő lakosai vagy közösségei, csoportjai is részt vesznek, illetve lehetőséget biztosítunk ellátottjaink részére külső rendezvényeken való részvételre.

Programunk ugyancsak fontos eleme az egészségnevelés, az egészségtudatos magatartási formák ismertetése, vonzóvá tétele. Az egészséges táplálkozási ismeretek átadásán túl az arra képes ellátottjaink esetében szorgalmazzuk a mindennapos testmozgást.

A szervezett programokba való bevonás során elsődleges szempont az önkéntesség elvének érvényesítése, az egyén autonómiájának és jogainak feltétlen tiszteletben tartása. Az egyes ellátotti csoportokon belül eltérő célkitűzések fogalmazhatóak meg.

Időskorú ellátottjaink esetében a program megvalósítása során figyelembe kell venni az előzetes ismereteket, a kialakult szokásokat és a különböző szocializáltságot. A hangsúlyt esetükben a kölcsönös elfogadásra, a saját belátáson alapuló aktivitás fenntartására vagy annak fejlesztésére helyezzük.

Szenvedélybeteg ellátottjaink esetében fontos szempont a – többnyire erősen megromlott – családi kapcsolatok helyreállítása. Esetükben a hangsúly a hasznos, értékteremtő tevékenységekre tevődik át, építve az idős ellátottnál jellemzően jobb fizikai állapotukra, a konyhakerti és parkgondozási tevékenységbe való bevonhatóságukra.

Fogyatékkal élő ellátottjaink esetében a ki nem alakult higiénés szokások, a meg nem szerzett ismeretek, az el nem sajátított viselkedések és tevékenységek egyéni fejlesztési terv szerint történő pótlásán, felépítésén van a hangsúly. Fontos szerepet kap a mindennapos higiénés és háztartási ismeretek gyakorlása, készség szintre történő fejlesztése. Kiemelkedő szerepe van esetükben a mindennapos, váltott helyszíneken történő foglalkoztatásoknak.

Intézményünk dolgozói körében a bentlakásos intézményi ellátások esetében biztosított a jogszabályi előírásoknak megfelelő szakképzettségi arány. A szakosított ellátáson belül a tárgyi feltételek adottak, de az eszközök felújításra, cserére szorulnak.

Az ellátottak életminőségének, mentális-, fizikai-, egészségi állapotának javítása, szinten tartása, illetve az állapotrosszabbodás lassítása a szakmai program megvalósulásának legfontosabb eredménye.

Intézményünkben a gondozási, ápolási tevékenység modellek alapján három csoportba osztható:

- A fekvőbeteg ellátó osztályokon, a súlyosan demenciálódott betegek, valamint a súlyos értelmi fogyatékos ellátottak esetében a szükségleti modell szerint folyik a tevékenység: az itt gondozottak között igen magas a teljes ellátásra szoruló aránya. Önellátási képességük mi-

nimálisra csökkent, vagy teljes egészében hiányzik, jelentős támogatást igényelnek. Törekünk a megmaradt funkciók fenntartására, az átmenetileg csökkent képességek helyreállítására. Sajnálatos módon az ápolási tevékenység fizikális része kerül az előtérbe, a napi tevékenység keretében kevés idő jut a mentális gondozásra, holott a szobánként izolálódott, mozgáskészségüket elvesztett ellátottjainknak erre fokozott szükségük volna.

- A fennjáró és átmeneti jellegű osztályon az önellátási modell szerint folyik a szakmai tevékenység: fő célkitűzésünk a meglévő képességek minél további megőrzése, az egyén autonómiájának fenntartása. Nehezíti a feladatot, hogy sok esetben az önállóságra való igény is jelentősen csökkent, az intézményben - főleg idősek között - magas a fokozott betegségtudattal rendelkezők aránya.
- A szenvedélybeteg osztályon a fejlődési modellt alkalmazzuk: az ide bekerülő ellátottak alkohol-függők, anamnézisükben gyakran szerepel alkohol okozta fizikai és/vagy mentális károsodás. Célunk az ivási szokás kontrollált formájának kialakítása, absztinencia elérése, az abúzusok bekövetkezési esélyének csökkentése. Közösségi terápiaként rendszeresek a csoportmegbeszélések, az egyéni esetkezelést pszichiátriai szakorvos irányítása mellett mentálhigiénés szakvégtzettséggel rendelkező kollégáink folytatják. Az adott körülmények a végzett tevékenység eredményesnek mondható.

A Napsugár Idősek Otthona Nagybaracska telephelyen az ellátás nem választható szét teljes egészében a fenti modellek szerint, mint ahogy az egyes esetekben átmenetileg az adott osztályon is szükség lehet a technikák változtatására.

A szakosított intézményi ellátásban részesülő személyre vonatkozóan az ellátás igénybevétele-től számított egy hónapon belül gondozási tervet kell készíteni. A gondozási tervet, annak módosításait az ellátást igénybe vevő személlyel, illetve annak törvényes képviselőjével készítjük. A gondozási tervek kidolgozását munkacsoport végzi, amelyben az ellátásban részesülő személlyel közvetlenül foglalkozó szakember, valamint az intézményvezető által kijelölt szakemberek vesznek részt (terápiás munkatársak, segítők, stb.).

II.3. Fejlesztési feladatok:

Célja: az önállóság kialakítása, fenntartása. A korábbi családi, baráti kapcsolatok megőrzése, új kapcsolatok kialakításának segítése.

Feladata: Az ellátottak igényeihez, meglévő és fejleszthető képességeihez igazodó egyéni és csoportos foglalkozások szervezése. Fejlesztési elvek:

Életszerűség elve

- Az ellátottnak lehető legszélesebb sávban legyen lehetősége az intézményen kívüli világot konkrétan megtapasztalni.
- A lehető legtöbb időt a falakon kívül töltsék, a szabadban.
- Az intézményen belül tapasztalhatta meg a gyakorlati élet minél több mozzanatát (önkiszolgálás, tájékozódás, kapcsolatteremtő készség, alkalmazkodás stb.).

Adekvát terhelés elve

A foglalkoztatás, a munka, a tevékenység általi megterhelés az egyéni képességekhez és az alkalmassághoz méretezett, azaz, követi az adekvát terhelés elvét. A követelmények az egyén képességeinek kell, hogy megfeleljenek.

Adaptáció elve

A fejlesztés, foglalkoztatás meghatározó tényezői többségükben az ellátott személyben rejlenek. A gondozási-nevelési folyamatban figyelembe kell venni a fogyatékos személy testi-lelki állapotát, és a számára biztosítható körülményeket ezekkel kell összehangolni. Biztosítani kell a fejlesztéséhez, neveléséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket. Alapvetően fontos, hogy a foglalkoztatást keressük az egyénhez, és nem fordítva.

Egyéni elbírálás elve

Minden fogyatékos ember egyedi tulajdonságokkal bíró személy, nem hasonlítható máshoz, csak önmagához. Elbírálásának, minősítésének alapelve, hogy saját képességeit térképezzük fel, a fejlesztéséhez szükséges tervet készítjük el, és felülvizsgálatánál korábbi állapotához viszonyítsuk a jelen állapotát, fejlődését, vagy visszaesését. Visszaesés esetén az okok korrekt feltárása szükséges.

Fejlesztési tervek készítése:

A fejlesztési terveket az IQ és a Günzburg-tesztek alapján a rászorultság mértékében, az akadályozott ember egyetértésével és megnyerésével, a képességek kimutatásával, szükségletek felderítésével, kis lépésekben rövidtávra tervezéssel készítjük. A kördiagramok mutatják a fejlesztendő területeket. A tervek a feladatok és az időpontok meghatározásával készülnek. Az középsúlyos értelmi sérülteknél a fejlesztés a minél nagyobb önállóságra irányul. Hangsúlyos az önkiszolgálás, a kommunikáció, a szocializáció és a hasznos tevékenység fejlesztése. A foglalkozások során mindennapos élethelyzetek teremtésével gyakoroljuk a kívánt viselkedés-formákat. A középsúlyos értelmi fogyatékosok esetében a fejlesztés egyéni és kiscsoportos formában történik. Nagyrészt játékos formában, nagyon sok gyakorlással a már meglévő képessé-

gekre építve sajátítjuk el a mindennapi életben kívánatos készségeket, képességeket. A fejlesztéshez társasjátékokat (pl.: Ismerd meg környezetet!), valamint gyógypedagógiai fejlesztő eszközöket (pl.: színes rúdkészlet, súlymérték sorozat) használunk.

A súlyos értelmi fogyatékosok esetében a cél, hogy megtanítsuk őket a tisztálkodási szokásokra, a kulturált étkezésre, megértessük közléseinket és mi is megértsük az ő közléseiket. A tevékenységek során kiemelt hangsúlyt fektetünk finommozgásuk és nagymozgásaik fejlesztésére. A tisztálkodási szokások kialakítása és a kulturált étkeztetésre tanítás az osztályok napi-rendjébe beépítve történik. Az ápolószemélyzet feladata, hogy csak a legszükségesebb segítséget nyújtva gyakoroltassák a lakókkal ezeket a tevékenységeket. A kommunikáció, a finommozgások és nagymozgások gyakoroltatása egyéni és kiscsoportos formában, játékos formában történik. Felhasznált eszközök: labdák, babzsákok, gyógypedagógiai fejlesztő eszközök.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza

- az ellátást igénybe vevő állapotának leírását és az abban bekövetkezett változást, az egyéni fejlődést,
- az egyénileg szükséges külön szolgáltatásokat, pedagógiai, mentális, egyéb segítségnyújtási feladatokat, azok időbeli ütemezését, a foglalkoztatásban való részvételt,
- szükség szerint az új szolgáltatás vagy az új ellátási forma igénybevételére való felkészítést,
- a hiányzó, vagy korlátozottan meglévő személyes funkciók helyreállítása, pótlása érdekében teendő intézkedéseket,
- a konfliktushelyzetek kezelésének, megoldásának módjait.

Az egyéni fejlesztési tervet kidolgozó munkacsoport félévente értékeli az elért eredményeket, és szükség esetén módosítja az egyéni fejlesztési tervet. A fejlesztési tervek értékelése a tervekben kitűzött célok teljesülése alapján történik. Amennyiben a cél teljesült, újakat tűzünk ki, amennyiben nem, akkor a terv módosításával kisebb lépésekben törekszünk a megvalósítására.

II.4. A tankötelezett korú gyermek oktatásának megszervezése

Intézményünk gondoskodik a tankötelezettségi kort elért gyermek tanulási képessége vizsgálatának megszervezéséről, valamint a gyermek állapotának megfelelő képzési kötelezettsége teljesítésének feltételeiről gyógypedagógiai fejlesztéséről és indokolt esetben a tankötelezettség és képzési kötelezettség teljesítésének feltételeiről. A kiskorú szülei, illetve törvényes képviselője - évente legalább egyszer - tájékoztatást kap a gyermek állapotáról, fejlődéséről, egyéni fejlesztési tervéről. A szülők, illetve a törvényes képviselő számára biztosítjuk a foglalkozások látogatásának lehetőségét.

II.5. Mentális gondozás

Mentálhigiénés-terápiás csoportunk az intézményünkben élő emberek pszichés, mentális gondozását segíti elő. Ennek keretében biztosítjuk:

- a személyre szabott bánásmódot,
- a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést,
- a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,
- a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
- az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartásának feltételeit,
- a gondozási, illetve fejlesztési tervek megvalósítását,
- a hitélet gyakorlásának feltételeit, és
- segíti, támogatja az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.

Terápiás közösség tervszerű működtetése

Olyan célirányos, tervezett, szervezett, ellenőrzött folyamat, amely során elsősorban a lakóközösségben rejlő gyógyító erőre támaszkodunk. Működése a hiányzó készségek, képességek kialakítására, a meglévők fejlesztésére irányul, a személyiségfejlesztés egy, vagy több területén a közösség tagjainak aktív közreműködése mellett.

Célok:

- az ellátott szociális alkalmazkodásának, önállóságának fejlesztése,
- az eredményesebb rehabilitáció elérése,
- a közösségbe való beilleszkedés segítése,
- mások feltétel nélküli elfogadásának (tolerancia) erősítése.

Egyéni kísérés

Minden ellátottnak szüksége van olyan személyre, akiben bízunk, akivel problémáit meg tudja beszélni. Ezen bizalmi személyek a mentálhigiénés-terápiás munkatársak, de más területről jelentős szerepet vállalnak az ápolók, gondozók is. A terápiás munkatársak esetenmenedzselési feladatokat látnak el, amelynek elsődleges célja, hogy képessé tegye az ellátottat problémáinak megoldására. Formái:

1. Terápiás munkatársak csoportjának tagjaként
2. Osztályos ápoló-gondozóként a gondozási csoport tagjaként

Az egyéni terápiás kísérés lehetővé teszi, hogy az ellátást igénybevevő:

- beilleszkedése zökkenőmentes legyen, állapotfelmérése a lehető legteljesebb legyen,

- családi, társadalmi és társas kapcsolatai megmaradjanak, lehetősége legyen új kapcsolatok kialakítására,
- részére személyre szabott gondozási, fejlesztési terv készüljön, annak naprakész követése megtörténjen,
- életútját kövessék, segítséget kapjon személyes, hivatalos ügyei intézéséhez,
- csoportos foglalkozásokon vehessen részt,
- személyre szóló értékelést, visszajelzést kapjon,
- részt vehessen rendezvényeken.

Az osztályos ápoló-gondozói rendszer működtetése lehetővé teszi, hogy az ellátást igénybevevő:

- szobaközösségén belül rendszeres megbeszéléseken vehessen részt,
- szobája rendbetételét (képességeihez mérten) szervezett keretek között elvégezze,
- egészségnevelési folyamat részese lehessen,
- gyógyszeres terápiája kontroll alatt legyen,
- saját- és intézményi ruhaeltár vezetése, ellenőrzése rendszeres legyen,
- életminőség javulása értékelésre kerüljön,
- aktív részese lehessen szobája feldíszítésének,
- aktívan részt vegyen gondozási, illetve fejlesztési tervének elkészítésében,
- segítséget kapjon társas kapcsolatainak megőrzésében, újak kialakításában,
- kiscsoportos társ kapcsolati tréningeken, szabadidős programokon vehessen részt,
- érdeklődéséhez, képességeihez igazodó egyéni és csoportos foglalkozásokon való részvételének követése megtörténjen.

Az osztályos ápoló-gondozói rendszer előnyei:

- erősödik az ellátott önbecsülése,
- egy ellátottal egy ember közvetlenebbül foglalkozik,
- az ellátottnak problémáit nem kell mindenkivel megosztania.

Az intézmény mindent megtesz az ellátást igénybe vevő testi-lelki aktivitása fenntartásának, megőrzésének érdekében. Az ellátást igénybe vevő korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével szervezzük

- az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket (séta, sporttevékenység, fekvőbetegek levegőztetése, ágytorna stb.),
- a szellemi és szórakoztató tevékenységeket (pl. előadások, olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, tévénézés, kártya- és társasjátékok, vetélkedők, zenehallgatás stb.),

- a kulturális tevékenységeket (pl. rendezvények, ünnepek, névnapok, színház-, mozi-, múzeumlátogatások, kirándulások, kiállítások stb.).

Az aktivitást segítő tevékenységeket – az ellátást igénybe vevők közreműködésével – az intézmény előre tervezi, a végrehajtás folyamatosságát, rendszerességét az intézmény biztosítja.

Az intézményi életformához való alkalmazkodás elősegítése, az igénybe vevők mentálhigiénés ellátásának biztosítása a szociális intézmény valamennyi dolgozójának a feladata. Fontos a kiegyensúlyozott, nyugodt környezet biztosítása.

Foglalkoztatás megszervezése (szocioterápiás foglalkoztatás):

Intézményünk az ellátottak meglévő képességeinek szinten tartása és fejlesztése érdekében szocioterápiás foglalkozásokat szervez.

A szocioterápiás foglalkozások formáit az ellátott életkorának és egészségi állapotának, képességeinek megfelelően választjuk meg, az egyéni gondozási és fejlesztési tervben megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban.

Az egyéni és csoportos foglalkoztatás alapelvei:

- célszerűség,	- egyénre szabottság,
- önkéntesség,	- rendszeres értékelés,
- folyamatosság,	- változatosság.
- mértéktartás,	

Az intézmény működési körén belül szervezett munkaterápiás foglalkoztatás lehet az ellátást igénybe vevők művelődését, szórakozását szolgáló helyiségeiben, valamint az intézmény közvetlen környezetében, kertben végzett munka.

Munkajutalomban minden, az intézmény működési körén belül szervezett munkaterápiás foglalkozásban részt vevő ellátott részesül.

A jutalmazás gyakoriságáról, a jutalomban részesülő személyekről a foglalkoztatásban való részvétel figyelembevételével az intézményvezető – a foglalkoztatást segítő dolgozók javaslata alapján – határoz. Munkaterápiában azok az ellátottaink vesznek részt, akik a fejlesztő foglalkoztatás keretében történő foglalkoztatásra nem voltak alkalmasak.

A terápiás és képességfejlesztő foglalkoztatás célja:

- a megmaradt képességek fejlesztése, szinten tartása.
- szociális kompetencia fejlesztése,
- a teljesítmény, a finommotoros mozgások javítása, sikerélmény szerzési lehetőség biztosítása,
- gyógyszeres terápia csökkentése,

- dementálódási folyamat késleltetése, megelőzése,
- hospitalizáció megelőzése,
- lelki egyensúly megőrzése, erősítése.

Területei:

- Mentális képességek, készségek (olvasás, írás, matematika) fejlesztése.
- Személyiség fejlesztése: kommunikációs készségek, alkotókészség, szociális kompetencia készség (háztartási munka, önellátási képesség, hivatalos ügyintézés, társkapcsolati készség, konfliktuskezelés) területén.
- Mozgásterápia: gyógyító torna, testi erő fejlesztése, szinten tartása, tánc.
- Kreatív terápia: fejleszti a manuális készséget, esztétikai érzéket.
- Művészeti terápiák: a mű élvezetét, további alkotás és értékteremtés élményét rejtik.
  - Zenefoglalkozás terápiás elemek felhasználásával: a zenét használja a megelőzés, személyiségfejlesztés, korrekció céljából.
  - Biblioterápia: Az irodalmi alkotások elemzése a szellemi teljesítőképeség, az ember- és az életismeret fejlődését segíti, emocionális élményfeldolgozást jelent.
  - Színjátás: a kommunikatív képességek, szerepazonosulási és empátiás készségek, pozitív énkép, én-elfogadás fejlődésében segít.
- Testmozgás és sportterápiák: közvetlenül én-erősítő funkciót tölt be, testi-lelki jó közérzettel, pozitív önértékelést, önbizalmat indukál, valamint a szociális készségeket is fejleszti.
- Játékterápia: a játék pozitív élettani és pszichikai hatásai révén szorongásoldó hatású, jó közérzettel, pozitív lelki beállítottságot eredményez, terápiás hatása jelentős.

A terápiás és készségfejlesztő foglalkoztatás megszervezésére az intézmény telephelyeinek közösségi helyiségeiben, illetve az intézmény közvetlen környezetében kerül sor. A képességfejlesztő foglalkoztatásból származó eredményeket az intézményben nyújtott ellátás színvonalának emelésére fordítjuk. A munkavégzés intézményen belüli feltételei adottak.

A munka-terápia keretében végzett tevékenységek:

- portaszolgálat
- telefoninformációs feladat
- egyéb kisegítő feladatok
  - konyhai előkészítés
  - park-, konyhakertrendezés, virágoskert, ill. temetőgondozás
  - takarítás, udvartakarítás, járda tisztántartása, fűnyírás
  - vagyonvédelem

- festés-mázolás, kőműves segédmunka
- ételszállítás
- textília mozgatásában való segédkezés
- tiszta ruha név és osztályok szerinti szétválogatása
- intézményi textiliák javítása
- szemégyűjtő edények ürítése
- ebédlői kisegítő munka, edények összegyűjtése a lakószobákból
- hímzés, szövés, kötés

Kulturális és szabadidős programok

Ide sorolhatók azok a tevékenységek, amelyek az ellátást igénybe vevő érdeklődési körének, képességének, életkorának megfelelnek, nem megterhelőek, készségfejlesztőek. A tevékenység mindig önkéntes alapon történik és szórakoztató kikapcsolódást nyújt, emellett lehetőséget ad a mozgásigény kielégítésére, feszültség levezetésére.

Formái:

- Kreatív műhelyek:*** gipszöntés, kerámia, agyagozás, szőnyegszövés, varrás, kézimunka, gyöngyfűzés, festés, rajzolás, szalvétatechnika, képeslapkészítés, makramé, textilfestés
- Sporttevékenység:*** mozgásos foglalkozások, kondicionáló torna, vetélkedők, versenyek
- Egyéb lehetőségek:*** könyvtár, versmondás, olvasás, színjátszás, kirándulások szervezése, zenehallgatás, éneklés, zenélés, tánc, videó, tv, mozi, színház, múzeum-látogatás, ünnepnapokra való felkészülés, játékok (ügyességi, szellemi, sport, alkotó, társas, stb.)

Szabadidős tevékenységek tervezése, szervezése, kivitelezése, értékelése

A feladattal megbízott dolgozó felméri az igényeket, információt gyűjt az érdeklődő ellátottak egészségi és mentális állapotáról. Egyéni beszélgetés útján megismeri az ellátottak elképzeléseit az adott foglalkozással kapcsolatban. Biztosítja a megvalósítás lehetőségeit. Az aktuális program a részletes munkaterv, valamint a költségvetés szerint kerül megvalósításra. A szolgálatban lévő szociális, terápiás munkatársak is figyelemmel kíséri az ellátottak aktivitását, viselkedését, teljesítményét. A vonatkozó jogszabályokban előírtakon túli szolgáltatások, átlagos feltételeket meghaladó ellátotti igények költségeit az intézmény nem viseli, ezeknek a szolgáltatásoknak az árát, költségeit, megfizetésük módját az intézmény *Házirendje* tartalmazza.

Az intézmény kötelezettséget vállal arra, hogy az ellátás igénybevételétől számított egy hónapon belül személyre szabott egyéni gondozási/ fejlesztési tervet készít, melyet évente értékel és aktualizál.

III. Más intézményekkel történő együttműködés módja

Napi szinten történő együttműködés áll fent Bács-Kiskun vármegye egyéb (szociális, egészségügyi, oktatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, munkaügyi) intézményeivel, szolgáltatóival.

Az intézmény az ellátás során együttműködik az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményekkel, elsősorban:

- környező települések alap-, és szakosított szolgáltatást nyújtó intézményeivel, szolgáltatóival,
- háziorvossal, kezelőorvossal,
- otthonápolási szolgálattal,
- pártfogó felügyelői szolgálattal,
- a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,
- a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal járási gyámhivatalaival, illetve Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályával

A környező települések alap-, és szakosított ellátást nyújtó intézményeivel, szolgáltatóival elsődlegesen a szakmai munkaközösségi értekezleteken, konferenciákon, képzéseken, továbbképzéseken tartjuk a kapcsolatot. A háziorvossal és kezelőorvossal közvetett (ellátotton keresztül), illetve közvetlen módon is él az együttműködés, hiszen valamennyi telephelyen az intézménnyel szerződéses jogviszonyban álló orvosok a szerződésükben meghatározottak szerint biztosítják az egészségügyi alapellátást. Az otthonápolási szolgálattal, a pártfogó felügyelői szolgálattal, az egyes szakszolgálatokkal és érdekvédelmi szervekkel szükség szerint az intézményvezető közreműködésével tartjuk a kapcsolatot. A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályával elsősorban az kétévenkénti intézményi ellenőrzések során tartjuk a kapcsolatot, de emellett egyes esetekben (elsősorban a működési engedélyezési eljáráshoz kapcsolódóan, illetve jogszabály-értelmezések esetén) telefonon is megkeressük a hatóságot. Ezen kívül együttműködünk a feladatellátás érdekében:

- fenntartóval,
- a vármegye területén lévő települési önkormányzatokkal,
- ellátást igénybe vevő hozzátartozóival és egyéb segítő kapcsolataival,
- ellátottak jogait képviselni hivatott szervekkel.

A fenntartóval, valamint az ellátást igénybe vevővel napi szinten történik a kapcsolattartás.

IV. Ellátandó célcsoport megnevezése

Idősek otthona: Elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek (a továbbiakban: időskorúak) ápolását, gondozását végezzük, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Az idősek otthonába az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni és gondozási szükséglete alapján önellátásra nem képes.

Szenvedélybetegek otthona: A szenvedélybetegek otthonában annak a személynek az ápolását, gondozását végezzük, aki - jogszabályban meghatározott szakvélemény alapján - szomatikus és mentális állapotát stabilizáló, illetve javító kezelést igényel, önálló életvitelre időlegesen nem képes, de - a külön jogszabályban meghatározott - kötelező intézeti gyógykezelésre nem szorul.

Fogyatékos személyek otthona: Azok a kiskorúak, illetve a 18. életévét betöltött nagykorú személyek, akiknek oktatására, képzésére, foglalkoztatására, valamint gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség.

Férőhelyek megoszlása a székhelyen és a telephelyeken:

Székhely/Telephely	férőhely
Bácsborsód időskorúak ellátása	167 fő
Bácsborsód szenvedélybeteg ellátás	43 fő
Gara fogyatékosok ellátása	250 fő
Katymár fogyatékosok ellátása	50 fő
Katymár idősek ellátása	20 fő
Nagybaracska időskorú ellátása	20 fő
	Összesen: 550 fő

V. Az intézmény által biztosított szolgáltatáselemek

Tanácsadás: Az igénybe vevő bevonásával történő, jogait, lehetőségeit figyelembe vevő, kérdésére reagáló, élethelyzetének, szükségleteinek megfelelő vélemény-, javaslatkialakítási folyamat, a megfelelő információ átadása valamilyen egyszerű vagy speciális felkészültséget igénylő témában, amely valamilyen cselekvésre, magatartásra ösztönöz, vagy nemkívánatos cselekvés, magatartás elkerülésére irányul.

Esetkezelés: Az igénybe vevő, vevők szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására, illetve céljai elérésére) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő, vevők saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe.

Pedagógiai segítségnyújtás: szocializációs, pedagógiai, andragógiai és gerontológiai eszközökkel végzett tervszerű tevékenység, folyamat, amely olyan viselkedések, attitűdök, értékek, ismeretek és képességek átadásának közvetlen és közvetett módját teszi lehetővé, gyakoroltatja, aminek eredményeként az igénybe vevő lehetőséget kap képességei kiteljesítésére, fejlődésében egy magasabb szint elérésére.

Gondozás: Az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését.

Gyógypedagógiai segítségnyújtás: A fogyatékossgból adódó akadályozottság kompenzációjára szolgáló - a gyógypedagógia körébe tartozó - komplex tevékenységrendszer az igénybe vevő és környezete képességeinek legteljesebb kibontakoztatása, a funkciózavarok korrekciója és a rehabilitáció érdekében.

Felügyelet: Az igénybe vevőnek a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságát szolgáló, személyes vagy technikai eszközzel, eszközökkel biztosított kontroll.

Háztartást pótló segítségnyújtás: Az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt saját maga nem tudja megoldani.

Szállítás: Javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg.

Készségfejlesztés: Az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására.

Lakhatás: Az életkorhoz, egészségi állapothoz, családi állapothoz vagy helyzethez igazított, hosszú távú lakhatási lehetőség, amely elősegíti a személyes biztonságot és az emberi méltóság megőrzését, a tanulásban, a foglalkoztatásban és a közösségi életben való részvételt, illetve a családtagok közötti kapcsolat fenntartását.

VI. Az ellátás igénybevételének módja

Általános jellemzők:

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője szóbeli vagy írásbeli kérelmére történik. Ha az ellátást igénylő személy cselekvőképessége korlátozott, a kérelmet - az érintett személy véleményét lehetőség szerint figyelembe véve - a törvényes képviselője terjeszti elő. Ha a törvényes képviselő ideiglenes gondnok, intézményi elhelyezésre vonatkozó kérelméhez, indítványához a gyámhivatal előzetes jóváhagyása szükséges. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményi jogviszony keletkezését az intézményvezető intézkedése alapozza meg.

Ápoló-gondozó otthon (időskorú, szenvedélybeteg, fogyatékos):

Az intézményvezető, illetőleg a megállapodás megkötésére feljogosított személy az ellátásra vonatkozó igényt a kézhezvétel napján nyilvántartásba veszi. A nyilvántartás sorszámozott, folyamatosan vezetett, amely az ellátásra vonatkozó igényeket és a megtett intézkedéseket időbeli sorrendben tartalmazza. Az intézményvezető írásban értesíti az ellátást igénybe vevőt, illetve a törvényes képviselőjét a kérelem nyilvántartásba vételéről, valamint az előgondozás elvégzésének időpontjáról. Az értesítéshez mellékelni kell a megállapodás tervezetét. Az intézményvezető az igények beérkezésének sorrendjében gondoskodik az ellátást igénylők elhelyezéséről. Az intézményvezető az intézményi elhelyezés igénybevételének lehetőségéről írásban értesíti az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét. Az értesítés tartalmazza:

- a) a férőhely elfoglalásának kezdő időpontját,
- b) az intézményi elhelyezéssel kapcsolatos egyéb teendőket.

Az előgondozás

Bentlakásos intézményi elhelyezés előtt az intézmény által felhatalmazott személyek előgondozást végeznek. Az előgondozás keretében a szociális intézményi elhelyezést megelőzően az intézménynél az intézményvezető vagy az általa megbízott személy tájékozik az intézményi ellátást igénybe vevő életkörülményeiről, egészségi állapotáról, szociális helyzetéről a megfelelő, személyre szabott szolgáltatás biztosítása érdekében, továbbá felkészíti az ellátást igénybe vevőt az intézményi elhelyezésre, tájékoztatást ad az intézmény házirendjéről.

Intézményi elhelyezés esetén az előgondozás célja

- az elhelyezést igénybe vevő helyzetének megismerése annak megállapítása céljából, hogy az igénybe vevő állapotának és szükségleteinek megfelel-e az intézmény szolgáltatása,
- a szolgáltatás biztosítása előtt tájékoztatás nyújtása az elhelyezést igénybe vevő részére az intézményi életre való megfelelő felkészülés érdekében,
- annak vizsgálata, hogy az ellátást igénybe vevő életkora, egészségi állapota, valamint szociális helyzete alapján jogosult-e az ellátásra,
- a szolgáltatás biztosításának előkészítése az igénybe vevő részére a fogadó intézményben,
- az intézményben élők és dolgozók felkészítése az új igénybe vevő fogadására, az intézménybe történő beilleszkedés zavartalan biztosítása.

Időotthoni ellátás esetében az előgondozás az ellátott, illetve törvényes képviselője részére szóló tájékoztatásból, illetve a gondozási szükséglet vizsgálatában történő segítségnyújtásból áll. Tájékoztatni kell az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét az intézménnyel kötendő megállapodás tartalmáról, valamint a térítési díj, az egyszeri hozzájárulás, illetve a térítési díj pótlék várható mértékéről is.

Ha az intézmény szolgáltatása az igénybe vevő szükségleteinek, állapotának nem felel meg, az előgondozást végző személy más ellátási forma igénybevételére tesz javaslatot. Az előgondozást végző személy megállapításait az előgondozási adatlapon rögzíti.

Ha az előgondozást végző személy az igénybe vevő egészségi állapota tekintetében lényeges különbséget észlel a kérelemben foglaltakhoz képest, úgy

a) kezdeményezi, hogy az intézmény orvosa - amennyiben erre mód van - előzetesen vizsgálja meg az ellátást igénybe vevőt, és/vagy

b) az intézményvezető kezdeményezi a korábbi megállapítások felülvizsgálatát az igénybe vevő lakóhelye szerint illetékes egészségügyi szakrendelés - az ellátást indokoló diagnózis szerint illetékes - szakorvosától.

Az előgondozás során az előgondozást végző személy szükség esetén felveszi a kapcsolatot:

- az igénybe vevő szociális ellátását biztosító intézménnyel, a szolgáltatást biztosító személlyel (pl. házi segítségnyújtás),
- az igénybe vevő lakóhelye szerint illetékes szociális hatáskört gyakorló szervvel a segélyezésre, a közgyógyellátásra, a gyógyszer támogatásra vonatkozó adatok beszerzése végett,
- az igénybe vevő háziorvosával, kezelőorvosával az egészségi állapotra, illetve a korábbi gyógykezelésre vonatkozó adatok megismerése céljából,
- a lakóhely szerint illetékes gyámhivatallal a cselekvőképességre vonatkozó adatok megismerése végett,
- az ellátást igénybe vevő törvényes képviselőjével, illetve legközelebbi hozzátartozóival.

Fogyatékos személyek otthona

A fogyatékos személyek bentlakásos intézményébe történő felvétel iránti kérelemhez mellékelni kell az igénybe vevő szakorvosának, kezelőorvosának szakvéleményét.

Kiskorú esetében a fogyatékos személyek otthonába történő elhelyezés iránti kérelemhez mellékelni kell a területileg illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményét.

A fogyatékos személyek otthonába történő bekerülést megelőzően az ellátást igénylő fogyatékos személy előzetes alapvizsgálatát el kell végezni. Az előzetes alapvizsgálat célja az intézményi elhelyezést megelőzően annak megállapítása, hogy az ellátást igénylő az állapotának, képességeinek, készségeinek megfelelő ellátást kíván-e igénybe venni. Az intézményvezető az intézményi elhelyezést érintő döntése meghozatala során a szakértői bizottság szakvéleményét figyelembe veszi. (A fogyatékos személyek otthonában élő felnőtt személy állapotát folyamatosan figyelemmel kell kísérni. A szakértői bizottság az ápoló, gondozó otthonban ellátott fogyatékos személy állapotát, annak változását öt évenként felülvizsgálja. A szakértői bizottság felülvizsgálatának eredményéről az intézmény vezetője tájékoztatja az ellátást igénybe vevő személyt, annak hozzátartozóját, törvényes képviselőjét.)

Szenvedélybetegek otthona

A szenvedélybetegek bentlakásos intézményébe történő felvétel iránti kérelemhez mellékelni kell az igénybe vevő szakorvosának, kezelőorvosának szakvéleményét.

A szenvedélybetegek otthonába történő elhelyezéshez a területileg illetékes fekvőbeteg-gyógyintézet pszichiátriai osztályának vagy pszichiátriai gondozó addiktológusának, ennek hiányában a területileg illetékes pszichiátriai osztály vagy pszichiátriai gondozó pszichiáter szakorvosának - intézménybe történő felvételt megelőző -, három hónapnál nem régebbi szakvéleménye szükséges.

Az intézményi férőhely elfoglalását követően az intézmény orvosa megvizsgálja az ellátást igénybe vevőt. Az intézményvezető szükség esetén intézkedik a külön jogszabály szerinti ápolási, gondozási feladatok ellátásáról. Az ellátás igénybevételének megkezdésekor az intézményvezető az ellátást igénylővel, illetve törvényes képviselőjével megállapodást köt, kivéve, ha az ellátás biztosítása a bíróság kötelező intézeti elhelyezést kimondó döntésén alapul. Az intézményvezető a megállapodást tizenöt napon belül megküldi a fenntartónak. A megállapodás tartalmazza

- a) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését),
- b) az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, körét,
- c) a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat,
- d) egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat.

A soron kívüli elhelyezés szabályai

Az intézmény vezetője az ellátást igénylő azonnali elhelyezéséről gondoskodik, ha annak helyzete a soron kívüli elhelyezést indokolja. A soron kívüli elhelyezésre vonatkozó igényt a kérelemben, illetve a beutaló határozatban fel kell tüntetni.

Több soron kívüli elhelyezésre vonatkozó kérelem, illetve beutaló határozat esetén az intézményvezető az igény kielégítésének sorrendjéről az intézmény vezetője dönt.

A soron kívüli ellátás biztosítását különösen az alapozza meg, ha az igénybe vevő

- önmaga ellátására teljesen képtelen és nincs olyan hozzátartozója, aki ellátásáról gondoskodna és ellátása más egészségügyi vagy szociális szolgáltatás biztosításával sem oldható meg,
- a háziorvos, kezelőorvos szakvéleménye szerint soron kívüli elhelyezése indokolt,
- szociális helyzetében, egészségi állapotában olyan kedvezőtlen változás következett be, amely miatt soron kívüli elhelyezése vált szükségessé,
- kapcsolata vele együtt élő hozzátartozójával, eltartójával helyrehozhatatlanul megromlott és a további együttélés életét, testi épségét veszélyezteti.

A soron kívüli elhelyezés iránti igény sorrendben megelőzi a többi kérelmet.

Ha valamennyi soron kívüli - kérelmen vagy beutaló határozaton alapuló - elhelyezési igény nem teljesíthető, az intézményvezető haladéktalanul intézkedik az előgondozás lefolytatásáról, majd ezt követően dönt a jogosultak elhelyezésének sorrendjéről.

Soron kívüli elhelyezést csak az intézményben rendelkezésre álló üres férőhelyekre lehet biztosítani, rendkívüli esetben az intézmény engedélyezett keretén felül is, amennyiben a tárgyi feltételek biztosítottak. Nem teljesíthető ilyen igény azon igénybe vevő férőhelyére, aki a férőhely elfoglalásának időpontjáról már értesítést kapott.

Az ellátás igénybevételére vonatkozó - a szakmai programban nem szabályozott - kérdésekben a mindenkor hatályos jogszabályi előírások az irányadók!

VII. A szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja

Az intézmény működésével kapcsolatos közzétételre kötelezett információk az intézmény honlapján (www.oszinapfeny.hu) érhetőek el.

A honlapon megtalálhatóak a következő információk:

Általános információk	Egyebek
az intézmény története	Rendezvények
az intézmény elérhetőségei	A nyújtott szolgáltatások bemutatás
általános információk	Igénybevételre vonatkozó információk
telephelyek bemutatása	Intézményi dokumentumok (felvételi eljárás, beszámolók, stb.)
galéria	Egyéb közérdekű adatok
Jézus Szíve kápolna	
látogatási idő	

VIII. Záró rendelkezések

Ez a szakmai program a fenntartó jóváhagyását követő napon lép hatályba, életbelépésével hatályát veszti a 2022. április 1-től hatályos, BKMK-764-16/2022. iktatószámú szakmai program.

Kelt: Bácsborsód, 2023. augusztus 11.

Bari József
Bari József
intézményvezető

Fenntartói jóváhagyás dátuma:

2023. 08. 30.

Fenntartó jóváhagyó aláírása:

Dr. János Tóth
ig. helyettes

IX. Mellékletek

1. számú melléklet: Szervezeti és Működési Szabályzat
2. számú melléklet: Házirendek
3. számú melléklet: Megállapodás minta
4. számú melléklet: Intézmény-férőhely Kiváltási Terv

